

държането на дома, в спазването на традициите, във възпитанието на децата. Ако пък не се задоми, общественото мнение автоматично я отхвърля, опетнява, тя е негодна за нищо, тежест за всички, сочена с пръст (Ячкова 2002:22-23). Подобна е ситуацията и при ромската жена с тази разлика, че тя трябва много активно да подпомага мъжа в усилията му по осигуряване прехраната на семейството чрез практикуване на семейно-родовия занаят (кошничарство, ковачество, бургуджийство, метларство, ситарство, решетарство, гребенарство, копанарство, калайджийство, печкарство, тухларство и т.н.) и реализацията на занаятчийските произведения. При някои ромски групи жената трябва да притежава и някои специални умения, като: просията и врачуването за реализиране на допълнителни доходи.

Съвременните традиционен тип ромски семейства обикновено са многолюдни и продължават да включват в себе си най-малко три поколения роднини. За разлика от българските традиционен тип семейства родителите, особено от мъжка страна, се смятат за неразделна част от семейството. За това повлиява най-вече ниската възрастова граница за влизане в семейни отношения при младите роми. Дори и да не живеят всички заедно, задължителна практика при тях са честите събирания, съвместното решаване на конфликти и проблеми, както и общото вземане на решения, които се отнасят за отделен член, част или за всички от голямата фамилия. Няколко такива семейства, свързани по родствена линия, образуват голям и влиятелен ромски род. За всеки ром е въпрос на голям престиж да принадлежи към такъв род. Жилищните условия на ромите от този тип семейства обикновено са твърде приемливи от гледна точка на съвременната европейска цивилизация. В тях се поддържа изрядна чистота, а самите къщи се строят в лицевата част на махалите, т.е. там, където свършват българските, и нормално явление е българите и роми да съжителстват мирно и в разбирателство.

Традиционният тип ромско семейство изживя своята най-голяма криза между 60-те и 90-те години на миналия век, когато индустриализацията и урбанизацията упорито разкъсваха патриархалните връзки и изтикваха значителна част от зрялото ромско население на пазара на съвременния индустриален, селскостопански и в по-малка степен интелектуален труд. „Цялостната промяна в икономическите условия през т.нар. епоха на социализма заставя много от циганските групи да изоставят своите традиционни занятия и начин на живот. Като част от общите миграционни процеси в страната много цигани се прехвърлят от селата към големите градове“ (Марушиакова, Попов, 2000:11). През тези години традиционният тип ромско семейство търсеше възможности за адаптиране и оцеляване. Икономическата криза, започнала с началото на демократичните промени след 1989 година, в известна степен даде възможност на традиционния тип ромско семейство да се адаптира и развие при съвременните условия на живот. Сега то по своята същност твърде много се доближава до описанието за междинен тип семейство при българите. „Тъй като вековните стереотипи и нагласи са пределно жилави и устойчиви, а новото, макар и примамливо, е достатъчно плашещо и рисковано, между двата семейни типа и до днес се запазва една обширна територия, заета от т.нар. междинен тип семейство, в